



# **KÄTÖNLAHDEN PÄIVÄKODIN**

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2023 - 2024

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

## *Varhaiskasvatuksen tehtävä*

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

## Sisällys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA.....	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki.....	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki.....	4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki .....	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET .....	7
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET.....	9
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi .....	9
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta .....	10
Leikki.....	11
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS.....	12
Varhaiskasvatuksen arvoperusta.....	13
TIIMISOPIMUS.....	<b>Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.</b>
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa.....	19
Leikki .....	20
Pedagoginen dokumentointi.....	22
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys.....	24
Arviointi.....	26
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen .....	27
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN .....	33
AJATTELU JA OPPIMINEN.....	33
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU.....	33
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT .....	34
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN.....	34

## **Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki**

”Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutu-  
vat Kajaaniin.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisää-  
minen

Näin toimimme:

Asiakkaat voivat antaa palautetta kyselyssä.

Koulutuksia henkilökunnalle on tasapuolisesti. Kannustamme käymään koulutuk-  
sissa. Suosimme verkkokoulutuksia.

Tiedotamme perheitä paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja tarjoamme sitä lapsille  
mahdollisuuksien mukaan. Osallistumme valtakunnallisiin liikuntakampanjoihin.

Päiväkodillamme on vanhempainyhdistys.

Syksyllä 2023 kaupunki järjestää uusien työntekijöiden perehdyttämistilaisuuden. Tii-  
mit, pkj ja vanhat työntekijät perehdyttävät uudet työntekijät riippuen asiasta.

Osallisuus näkyy lasten toiminnassa ja vuosisuunnitelmassamme.

Otamme varhaiskasvatuksen opiskelijoita Oulun/Joensuun yliopistolta, KAMK:lta,  
KAO:lta, tarjoamme TET:lle työssäoppimispaikan sekä kesäseteliläisille työpaikan. Kui-  
tenkin huomioiden, että oikeasti jaksamme ohjata hyvin. Annamme opiskelijoiden ja  
harjoittelijoiden kokea ja nähdä työtä monipuolisesti.

Terveen itsetunnon tukeminen, palautteen antaminen ja vahvuuksien huomioiminen  
toiminnassa ja palautteessa.

Työhyvinvointitiimi THT tekee työhyvinvointisuunnitelman toimikaudelle 2023 - 24  
marraskuun loppuun mennessä. THT hankkii kaikki muistamiset ja organisoii työhy-  
vinvointitapahtumat sekä toimii arjessa säännöllisesti.

## **KAJAANI SUUNTA A TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA**

## **Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki**

"Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

"Auta minua tekemään itse" -motto on ryhmien eteisessä muistuttamassa henkilökuntaa ja vanhempia tukemaan lapsen osallisuutta, omatoimisuutta.

Toimintaa suunnitellaan lapsiryhmien mukaan, lasten toiveet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Terapeutit ja yhteistyökumppanit vierailevat ryhmissä. Ohjataan perheitä eri palveluihin tarpeen mukaan.

Puhumme vanhemmille ja lapsille unen, ravinnon ja liikunnan merkityksestä.

Kiusaamisen ehkäisy -suunnitelma on luettavissa päiväkotimme verkkosivuilla.

## Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

"Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistävästi."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

Hyödynnämme lähiympäristön luontoa toiminnassamme, tutkien ja ihmetellen, lasten kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Harjoitteleme luonnossa liikkumista, luontoa kunnioittaen.

Harjoitteleme oikean ruokamäärän ottamista/pyytämistä - minimoimme ruokahävikkiä.

Harjoitteleme kierrättämistä ja lajittelua. Esimerkiksi miettimällä mihin roskikseen eri materiaalit kuuluvat.

Kierrätetään leluja, kirjoja ja muita tavaroita eri ryhmien välillä.

Käytetään toiminnassa kierrätysmateriaaleja ja hyödynnetään jo olemassa olevaa materiaalia.

Kierrätetään tavaroita eri päiväkotien välillä.

Tehdään hankintoja suunnitelmallisesti ja harkiten. Syntymäpäivillä lasten suunnittelemaa ohjelmaa, ei tavaralahjoja.

Kirjastopalveluita hyödynnetään kirjastovierailujen sekä kirjastoautokäyntien muodossa. Meillä on joka ryhmässä lainattuja kirjoja lasten saatavilla, jotka vaihdetaan säännöllisin väliajoin

## LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

### Yksikkömme vahvuudet

Sain lapseni varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelussa henkilöstöltä riittävästi tietoa lapseni toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista varhaiskasvatuksen arjessa.

Lapseni varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Varhaiskasvatuksessa on lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri.

Lapseni ryhmässä puututaan kiusaamistilanteisiin.

Henkilökunta on helposti lähestyttävää.

### Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Päiväkodissamme on työhyvinvointitiimi. Yksi aikuinen/ ryhmä.

Satsataan työhyvinvointiin -> työhyvinvointisuunnitelma/ TH -tiimi.

Kiusaamisenehkäisyn suunnitelma.

Avoimuus vanhempia kohtaan.

### Arviointi

**Yksikköemme kehittämiskohteet**

Varhaiskasvatuksen arviointikysely huoltajille 2022:

Tiedän, miten varhaiskasvatusryhmässä puututaan kiusaamistilanteisiin.

Minulla on mahdollisuus tutustua päiväkodin vuosisuunnitelmaan.

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Jaamme vuosisuunnitelman huoltajille linkkinä WhatsAppin kautta.

Kerromme lapsen palaverissa päiväkodin kiusaamisenehkäisyn suunnitelman.

Arviointi



## LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p><b>Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?</b></li><li>- <b>Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?</b></li></ul>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Huoltajien toiveet kerättiin lomakkeella ja WhatsAppilla: yhteistä tekemistä päiväkodilla lasten kanssa.</p> <p>Webropol -kysely huoltajille.</p>
<p>Arviointi</p>

## LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p><b>Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Miten kiusaamista ehkäistään?</b></li><li>- <b>Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia?</b></li><li>- <b>Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteista informoidaan huoltajia?</b></li></ul>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Jaamme vuosisuunnitelman huoltajille linkkinä WhatsAppin kautta.</p> <p>Kerromme lapsen palaverissa päiväkodin kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman.</p> <p>Valtteri, Vellamot, Ilmarit ja Iisakit: Tärkeintä kiusaamisen ennalta ehkäisyä on aikuisen läsnäolo lasten leikeissä. Kiusaamistilanteet käydään lasten kanssa keskustellen, pyydetään anteeksi. Tarvittaessa voi käyttää pikapiirtämistä. Ohjataan lasta oikeanlaiseen toimintatapaan ja vuorovaikutukseen. Vanhempia informoidaan tapahtuneesta. Tarpeen vaatiessa keskustellaan osallisten perheiden kanssa yhdessä. Ryhmässä käytetään tunne- ja kaveritaitomateriaa.</p>
<p>Arviointi</p>

## LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p><b>Leikki</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion leikissä, aikuisten rooli</li> </ul>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Lapsilla on päivittäin leikkiaikaa. Aikuiset huolehtivat, että kaikki halukkaat pääsevät yhteisleikkiin mukaan, yksinkin saa leikkiä. Säännöllisesti aikuisen ohjaamaa leikkiä.</p> <p>Ilmarit: Ohjattua eläinleikkiä kuukausittain, tarvittaessa useamminkin. Leikin sisältöjen kehittäminen, aikuinen mukana leikissä. Leikkiympäristöjen muunteleminen. Joustavat leikkiryhmät, jotta kaikki pääsevät yhteiseen leikkiin mukaan. Lelujen vaihtoa ryhmien välillä.</p> <p>Iisakit: Vapaata leikkiä päivittäin lasten ideoiden pohjalta. Eläinleikki. Aikuinen kuulolla lasten leikeissä, antaa materiaalia/tavaraa ja ohjaa neuvottelutaidoissa. Kahdenkeski- syyttä aikuisen kanssa tarvittaessa.</p> <p>Vellamot: Leikille on varattu joka päivä aikaa niin sisällä kuin ulkona. Päiväkodin lähialueita hyödynnetään leikkiympäristöinä (esim. retket lähimetsään, leikkipuistoon). Aikuinen on lasten apuna leikkeihin ohjautumisessa ja huolehtii, että jokaiselle lapselle löytyy mieluisaa tekemistä sekä kavereita. Aikuinen on mukana lasten leikeissä ja peleissä: Auttaa leikkien rakentelussa sekä viemisessä eteenpäin sekä rikastuttamisessa. Lelut ovat lasten saatavilla ja lelut on merkattu kuvilla, jotta ne olisivat helposti löydettävissä. Leikinvalinta -taulut käytössä. Vellamoissa järjestetään myös omanlelun päiviä, jolloin päiväko- tiin voi tuoda oman lelun.</p>
<p>Arviointi</p>

## PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS



Kuva: Opetushallitus

## Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Lapsi saa olla lapsi, hän saa näyttää tunteensa, aikuinen on turvana ja vastuussa. Lapsi saa leikkiä, liikkua ja tutkia. Aikuinen mahdollistaa leikkiaikaa ja -rauhaa sekä havainnoi leikkiä ja varmistaa, että jokainen pääsee tasavertaisena leikkiin. Hyväksytään erilaisuutta, ohjataan lapsia hyväksymään erilaisuutta. Vahvistetaan lapsen myönteistä minäkuvaa positiivisen pedagogiikan keinoin. Lapsia kuunnellaan ja kysymyksiin ja ihmetyksen aiheisiin tartutaan ja vastataan.

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

”Auta minua tekemään itse” = tuemme omatoimisuutta ja lasten osallisuutta, huomioidaan lasten yksilöllisyys ja herkkyyksikaudet (omien tavaroiden huolehtiminen, ruoan ottaminen, lakanoiden vaihtaminen, pöytien pyyhkiminen, järjestäjänä toimiminen) yhteistyössä kotien kanssa.

Tuetaan lasta löytämään ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin, ei anneta aina valmiita vastauksia. Annetaan haasteita, jotta opitaan uutta.

Opetetaan hyviä käytöstapoja, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja (Pienin Askelin, Mun ja sun –juttu/ Piki –kirjat, Älyä tunteisiin –sarja, ym. ryhmälle sopiva tunnemateriaali, arjen tilanteet) aikuisen sanoittamana ja mallintamana.

Ohjataan positiivisesti ja kannustetaan tavoitteena hyvä ja terve itsetunto.

### Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Eläminen tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Jokaisella lapsella on oikeus

- Oppia samoja asioita (yksilöllisyys huomioiden)
- Hoivaan, huolenpitoon, rakkauteen ja rajoihin
- Omaan mielipiteeseen
- Leikkiin
- Turvallisuuteen

### Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta ja ominaisuuksista riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (kuvat, piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Jokainen lapsi huomioidaan sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä.

Ryhmässä lasten kanssa sovitut säännöt sekä henkilökunnan kesken sovitut säännöt.

Lelujen ja välineiden vuorottelu omassa ryhmässä ja ryhmien kesken.

Olemista ei rajoiteta sukupuolen mukaan.

Puututaan kaikkeen kaltoinkohteluun välittömästi.

Hyväksytään erilaiset tavat tehdä.

Jokainen lapsi huomioidaan sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä.

Ryhmässä lasten kanssa sovitut säännöt sekä henkilökunnan kesken sovitut säännöt.

Lelujen ja välineiden vuorottelu omassa ryhmässä ja ryhmien kesken.

Olemista ei rajoiteta sukupuolen mukaan.

Puututaan kaikkeen kaltoinkohteluun välittömästi.

Hyväksytään erilaiset tavat tehdä.



### Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät ja niiden monipuolinen toteutus, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Huomioidaan perheiden resurssit ja muutostilanteet; laitetaan viestit ja tiedotteet molemmille huoltajille.

Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet, esimerkiksi katsomukselliset asiat, mahdollisuus tulkkipalveluihin, yksilölliset perehdytykset.

Perheet ovat samanarvoisia ja heitä kohdellaan hyvin.

### Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin esimerkiksi keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositetaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojeleminen
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Lapsella on mahdollisuus lepoon, monipuoliseen ravintoon ja liikuntaan. Aikuinen kannustaa ja opettaa näihin.

Säännöllinen päivärytmi.

Opetetaan sosiaalisia taitoja; pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä.

Opetetaan pitämään huolta yhteisistä tavaroista ja ympäristöstä; kierrätystä ja kestävä kehitys.

Siisteyskasvatus.

## **Yhteistyösuunnitelma veon kanssa**

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit

Veo käy säännöllisesti ja ennalta sovitusti ryhmissä. Tarvittaessa konsultaatiota puhelimitse ja ryhmien tiimeissä. Yksi veopedatiimi syksyllä, yksi keväällä.

Veo antaa tarvittaessa materiaalia ja koulutusvinkkejä henkilökunnalle. Veo osallistuu tuen lapsen palaveriin.

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Keväällä 2024.

## Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien lelujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

### Näin toimimme:

Aikuinen auttaa rauhallisen leikkipaikan löytämisessä.

Vaihdamme leluja yksikkömme sisällä aktiivisesti.

Aikuisten rooli leikissä: tuodaan leikkiin oppimisen sisältöjä, havainnoidaan (pedagoginen dokumentointi), ollaan läsnä, minimoidaan häiriötekijöitä, muokataan leikkiympäristöjä tarpeiden mukaan, annetaan idea leikin jatkumisesta ulkona tai seuraavana päivänä.

Kerromme leikkitalanteista vanhemmille.

Leikimme säännöllisesti pedagogista eläinleikkiä.

### Miten osallisuus huomioidaan?

Hyödynnämme joustavia leikkiryhmiä ja pareja. Lapsia ohjataan leikkimään myös isommissa ryhmissä.

Oman lelun päiviä pidetään säännöllisesti.

Erilaisissa ympäristöissä, kuten metsässä, leikkiminen mahdollistaa kaikille uusien leikkien kokemuksen.

Ryhmässä lapset saavat itse rakentaa leikkinsä ja suunnitella sen haluamallaan tavalla.

Lasten toiveet otetaan huomioon leluhankinnoissa.

### Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Ilmarit: Ohjattua eläinleikkiä kuukausittain, tarvittaessa useamminkin. Leikin sisältöjen kehittäminen, aikuinen mukana leikissä. Leikkiympäristöjen muunteleminen. Joustavat leikkiryhmät, jotta kaikki pääsevät yhteiseen leikkiin mukaan. Lelujen vaihtoa ryhmien välillä.

Vellamot: Leikille on varattu joka päivä aikaa niin sisällä kuin ulkona. Päiväkodin lähialueita hyödynnetään leikkiympäristöinä (retket lähimetsään, leikkipuistoon). Aikuinen on lasten apuna leikkeihin ohjautumisessa ja huolehtii, että jokaiselle lapselle löytyy mieluisaa tekemistä sekä kavereita. Aikuinen on mukana lasten leikeissä ja peleissä: Auttaa leikkien rakentelussa sekä viemisessä eteenpäin sekä rikastuttamisessa. Aikuinen on myös tuke-  
massa lasten leikeissä pysymistä sekä leikkirauhaa (rajataan levikkialueita, hyödynnetään sermejä, ovet kiinni). Lelut ovat lasten saatavilla ja lelut on merkattu kuvilla, jotta ne olisivat helposti löydettävissä. Leikinvalinta -taulut käytössä. Vellamoissa järjestetään myös oman lelun päiviä, jolloin päiväkotiin voi tuoda oman lelun. Kokeillaan leikkiprojektia ennen vko 10 (lasten mielenkiinnon kohteista, aikuinen mukana, roolivaatteet, roolit, jatkuvuus). Tarkastusväli 1kk: Mitä ympäristöjä hyödynnetty leikkiin

Valtteri: meidän punainen lanka toiminnassamme on leikki. Leikkiympäristöä muokataan tarpeen mukaan. Leikki kaikessa mukana. Erilaisia leikkioporukoita, me henki tärkeää, tulee leikin kautta. Metsäleikki säännöllistä. Teatteri ja draama osana leikin kehitykselle. Meillä ei omanlelunpäivä ole tarpeellinen.

lisakit: Vapaata leikkiä päivittäin lasten ideoiden pohjalta. Eläinleikki. Aikuinen kuulolla lasten leikeissä, antaa materiaalia/tavaraa ja ohjaa neuvottelutaidoissa. Kahdenkeskistä leikkiä aikuisen kanssa tarvittaessa. Leikkiympäristöä muunnellaan lasten kanssa. Draamallisia pikku tuokioita aamupiirillä. Metsäleikit omalla metsäpaikalla sekä lähipuistoleikit.

### **Arviointisuunnitelma + arviointi**

Keväällä 2024 tiimeissä.

## Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalavereissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

### Näin toimimme:

Kuvaamme toiminnasta/lasten tuotoksista videoita ja valokuvia.

Havainnoidaan lapsia kaikissa arjen tilanteissa ja kirjaamme sekä kuvaamme niitä.

Käymme kaikki olennaiset havainnot läpi tiimipalavereissa.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatussuunnitelmien ja esiopetussuunnitelmien pohjana.

Ryhmiä tiimisopimukset ovat helposti luettavissa esim. sijaisella ja opiskelijoilla.

### Miten osallisuus huomioidaan?

Eskareilla ja viskareilla omat kansiot, piirustusvihkot.

Laitamme lasten tuotokset esille.

Sadutus.

Lapset saavat kuvata tuotoksiaan, kuvia lähetetään myös huoltajille.

Keräämme lapsen ja huoltajan ajatuksia varhaiskasvatus-/esiopetussuunnitelmaan.

### Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Ilmarit: lasten toimintaa kuvataan ja tulostetaan ryhmän omaan valokuvakansioon lasten nähtäville. Havainnointivihkoon kirjataan huomioita lapsista ja käydään läpi tiimissä. Videoidaan lasten arkitoimintaa ja leikkejä, keskustellaan havainnoista tiimissä. Käytetään vasujen koontilomaketta ryhmän tavoitteiden selkiyttämiseksi.

Vellamot: Tiimissämme on käytössä havainnointikansio, johon kaikki tiimin jäsenet kirjaa-  
vat huomioita lapsista. Huoltajat ovat täyttäneet heti toimikauden alussa ”lapsen ja huoltajien ajatuksia vasuun -lomakkeen”. Jokaiselle lapselle on oma kansio, johon kerätään toimikauden aikana valmistuneita piirustuksia sekä tehtäviä. Lapsille on tehty oma drivekansio, jonne tallennetaan päiväkodin toiminnasta otettuja valokuvia ja videoita. Aikuiset huolehtivat säännöllisesti (vähintään 1krt/vko) jokaisen lapsen toiminnan kuvaamisesta (Kuvien siirtäminen vähintään 1krt/vko lapsen kansioon). Lasten tekemät teokset laitetaan esille ja lapsilla on mahdollisuus säilyttää myös tekemiään rakennelmia.

Kuvaaminen 1krt/vko (ei ohjausvuorossa oleva)

Havainnointikansio otetaan mukaan tiimipalavereihin keskusteluiden tueksi ja havaintojen kirjaamiseksi.

Vasujen ja esiopsien –koontilomakkeet.

Valtteri: lapsilla oma drive kansio, qr-koodit jaettu koteihin, joten kuvat kokoajan nähtävillä. Lapsia havainnoidaan arjen keskellä ja oleelliset tiedot käydään läpi tiimissä. Lasten työt esillä ryhmässä, ne herättävät keskustelua lasten kanssa päivittäin.

lisakit: havainnointikansio ryhmässä, johon aikuiset kirjaavat havaintoja suunnitelmien tueksi sekä huoltajien kanssa pidettävissä palaverissa keskusteltaviksi. Liikunnan havainnointilomake. Kuvia huoltajille puhelinviesteillä. Aikuinen tai lapsi kuvaa lapsen rakennelmia, joita lähetämme huoltajille.

### **Arviointisuunnitelma ja arviointi:**

## Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Esim. Vahvuusvaris + muut positiivisen pedagogiikan materiaalit, Piki-materiaali, draama (pöytäteatteri, esitykset, käsinuket jne.), asioiden käsittely silloin kun asia on ajankohtainen, tunnemittarit, vahvuudet toiminnan keskiössä, myönteisen palautteen antaminen lapsille ja aikuisille, vahvuuksien säännöllinen läpikäynti, ystävällisten tekojen kerääminen, lapsi apuopeksi (itsetunnon ja rohkeuden vahvistaminen), Fanny-kirjat, aikuisen malli, tunteiden sanoittaminen, toiminnan ennustettavuus

### Näin toimimme:

Kaikissa ryhmissä on oma vahvuuseläin ja Huomaa hyvä -materiaali käytössä sekä muuta tunne- ja vuorovaikutusmateriaalia. Lasten vahvuudet ovat esillä ryhmässä. Pienin askelin- materiaali kaikissa ryhmissä. Hyödynnämme myös Älyä tunteet -materiaalia sekä Pomenia -lautapeliä, Kaverikaruselli ynnä muita tunnetaitomateriaalia. Annamme myönteistä palautetta lapsille ja aikuisille. Sensitiiviset aikuiset: huomataan herkästi lasten erilaisia tarpeita, ollaan turvallisia ja lämpimiä aikuisia, sanoitetaan tunteita ja tilanteita.

### Miten osallisuus huomioidaan?

Kannustetaan lapsia huomaamaan hyvä toisissa ja itsessä. Lasten vahvuuksia mietitään sekä tiimeissä, kotona että yhdessä lasten kanssa arjen tilanteissa. Lapsiryhmän tilanteita otetaan esille lasten kanssa eri keinoin: näytelmät, tarinat, erilaiset tunnekortit ja tunnetuokiot, kuvasarjat sekä yhteiset keskusteluhetket.

### Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Ilmarit: tunne- ja turvataitotuokiot (esim. pöytäteatterin ja nukketeatterin keinoin), lasten omatekoiset halipehmot, satuhieronta, arjen tilanteissa tunteiden ja tapahtumien sanoittaminen ja lapsen ohjaaminen.

Vellamot: Hyödynnämme arjen tilanteita tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelussa lasten kanssa. Aikuinen on lasten apuna ratkomassa erilaisia tilanteita ja opettaa omalla esimerkillään, kuinka esimerkiksi erimielisyydet ratkaistaan rakentavasti kaveria kunnioittaen (Mietitään erilaisia toimintatapoja: vuorottelu, jakaminen). Eskareilla on Mun ja sun juttu! -kerho vähintään 1krt/2vko, pikkuväellä tunnetaitotuokio 1krt/2vko. Vahvuus Varikseen ja erilaisiin vahvuuksiin tutustuminen yhdessä lasten kanssa. Aikuiset antavat aktiivisesti myönteistä palautetta kaikille lapsille (tarkkuus antaa palautetta silloin, kun lapsi onnistuu pienessäkin jutussa liittyen lapsen harjoittelun kohteeseen), eskareilla yhteissynttärät ja pikkuväellä tähti - lapsipäivät pienissä porukoissa itsetunnon tukemiseksi. Draamaa vähintään 1krt/kk aikuiset + lapset yhdessä.

Valtterit: Lapsia kannustetaan positiivisin keinoin arjen eri tilanteissa. Ristiriitatilanteet käsitellään heti. Lapsia rohkaistaan poistumaan omalta mukavuusalueelta ja osallistumaan erilaisiin toimintoihin. Leikin ja draaman kautta käsitellään erilaisia tunteita. Huomioidaan jokainen lapsi yksilöllisesti päivittäin. Lisäksi jokainen on päivän tähti, omana syntymäpäivänään.

Lisakit: Jokaista kannustetaan positiivisesti päivittäin. Aikuinen sanoin ja omalla esimerkillään rohkaisee lapsia antamaan positiivista palautetta kaverille. Keskustellaan yhdessä ryhmän ja yksittäisen lapsen vahvuuksista. Ristiriitatilanteet käsitellään heti keskustellen. Lisäksi -vahvuusvaris ja Pentu -> draamallisia esimerkkejä ristiriitatilanteista, tunteista,



vuorottelutaidoista, vahvuuksista. Kaverikaruselli kerran viikossa syyslomaan asti, sitten kahden viikon välein vuorotellen pedagogisen eläinleikin kanssa. Yhteissynttäreiden suunnittelussa vuorottelu, toiselle tilan antaminen ja odottaminen/sinnikkyys, harjoittuvat pienessä ryhmässä. Satuhieronta. Pienet jooga- ja hengitysharjoitukset aamupiirillä. Apulais-tehtävät.

### **Arviointisuunnitelma ja arviointi:**

## Arviointi

Lasten arviointia eri aihealueisiin liittyen some-julkaisuihin.

Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemittarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen "pilkotaan" ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, itsearviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat.

### Näin toimimme:

Peukuttaminen, liikennevalot ja erilaiset kaulanauhakuvat.

Aikuiset arvioivat omaa ja tiimin työtä.

Positiivinen kannustaminen ja myötäinto.

### Miten osallisuus huomioidaan?

Lapset saavat arvioida toimintaa: peukuttamalla ja kertomalla missä onnistuttiin. Arvioinnin pohjana voi olla esim. valokuvat ja videot.

### Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Ilmarit: peukuttaminen, liikennevalot, positiivinen kannustaminen kaikille henkilökohtaisesti, aikuisten itsearviointilomake, kehityskeskustelut, tiimissä palautteen antaminen toisillemme.

Vellamot: Katsotaan lasten kanssa toiminnasta otettuja kuvia vähintään 1krt/2kk, ryhmässä on käytössä liikennevalot tukemaan lasten itsesäätelyä sekä superkaveri-kortit. Tunnemittareiden hyödyntäminen lasten mielipiteiden ja tunnetilojen arvioinnissa. Peukku- ja hymynaama äänestysten ja arviointien käyttö toiminnan suunnittelussa sekä arvioinnissa. Kuvien katsominen lasten kanssa 1krt/2kk. Tunnemittari askartelu.

Valtterit: Peukkupalaute eri toiminnoissa esim. jumpan jälkeen. Lasten palautteet kuunnellaan siinä hetkessä. Ylä viitokset lasten suosiossa. Aikuiset muistavat antaa palautetta myös toisilleen. Aikuisten esimerkin kautta myös lapset oppineet antamaan toisilleen positiivista palautetta.

Iisakit: Peukkupalaute, opettelemme sanallista palautetta/arviota. Jokaista kannustetaan ja huomioidaan onnistumisista. Pienikin kehu on paikallaan, kun sille on aihetta. Tunnemittarit. Suunnitellaan lasten kanssa ja arvioidaan perjantaina, miten onnistuimme yhdessä.

### Arviointisuunnitelma ja arviointi:

## Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi.

### Näin toimimme:

Esikouluryhmissä tabletit lasten käytössä, aikuisen valvonnassa. Ohjataan lapsia hankkimaan tietoa eri lähteistä. Ohjataan lapsia laitteiden turvalliseen käyttöön.

### Miten osallisuus huomioidaan?

Etsitään yhdessä tietoa lasta kiinnostavista asioista. Jokainen lapsi saa vierailta kirjastoautolla ja lainata haluamiaan kirjoja. Jokaisessa ryhmässä on kirjastosta lainattuja kirjoja, jotka vaihtuvat säännöllisin väliajoin. Vinkataan vanhemmille hyviä oppimisleikkejä ja sovelluksia kotiin.

### Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Ilmarit: kuvien tulostaminen lasten kanssa, tietokoneen näppäimistöön tutustuminen, lapset valokuvaavat tableteilla, tiedon etsiminen aikuisen kanssa (esim. Ruokalista), opetellaan tabletin lataamista, käynnistämistä ja sammuttamista. Lapsen valitsema kuvakohde ja kuvaustapa isänpäivää varten. Cleverboardin käyttö lasten kanssa.

Vellamot: Maanantaiaamuisin ladataan tabletit (aamun ensimmäinen pyrkii huolehtimaan). Sovimme tiimissä tarkemmin ennen joulua 2023 lasten tablettien käytöstä. Lapset mukaan kuvaamaan. Eskareilla ennen joulua 2023 projekti, jossa hyödynnetään jotain tabletin sovellusta (esimerkiksi. saduttaminen, elokuva tms.) Eskareiden kanssa käydään läpi digiturvaan liittyviä asioita keväällä 2024. Tabletit kuntoon lokakuu 2023. Projekti, jossa hyödynnetään jotain sovellusta ennen joulua 2023. Retket kirjastoautoon/kirjastoon.

Valtteri: Jokainen pääsee käymään kirjastoautolla vuorollaan. Lapset ovat saaneet kuvata metsäretkellä. Kuvia katsotaan yhdessä. Tällä hetkellä ryhmän lapset eivät osoita kiinnostusta medialaitteita kohtaan. Kirjat ovat kovalla käytöllä, niihin hakeudutaan vapaaehtoisesti, kun halutaan rauhoittua, odotellaan siirtymää tms.

Iisakit: Kaikki ovat käyneet jo kerran kirjastoautolla lainaamassa yhden kirjan. Uudet vuorot tulossa. Lapset oppivat kirjastoauton käytön. Saduttaminen. Tablettileikkejä, kuvaamista tableteilla. Etsitään yhdessä tietoa netistä/ tabletilta/ läppäritiltä/ kirjoista/ lehdistä. Kirjojen selausta ja tutkimista omatoimisesti.

### Arviointisuunnitelma ja arviointi:

# OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT



# OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN



# OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA



# OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME



# OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI





## LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

### AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Aikuinen tarjoaa virikkeitä ja haasteita ja keskustelee lasten kanssa, tuo materiaalia näkyville.

Annetaan lasten pohtia ja laitetaan lapset pohtimaan asioita/ ratkaisuja/ vastauksia, ei anneta koko ajan suoria ohjeita ja vastauksia kaikkeen.

Annetaan lasten kokeilla, mahdollisuus onnistua ja epäonnistua.

Hyödynnämme ja muokkaamme eri oppimisympäristöjä.

Riittävästi toimintaa, lepoa, ruokailua ja ulkoilua.

Vellamot: Autamme lapsia tekemään itse, kannustamme lapsia ongelmanratkaisuun -> ei aina suoria vastauksia kysymykseen. Tehdään näkyväksi lasten onnistumisia ja oppimista -> Myönteinen palaute ja yhdessä iloitseminen.

Valtteriit: Lapset ottavat rohkeasti osaa keskusteluihin, kyselevät ja kyseenalaistavat asioita. Oppimisympäristöä muutetaan tarpeen mukaan.

### KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Kulttuurivastaavana Paula Rautiainen. Osallistumme SILMUn ja Kajaanin kaupunginteatterin tarjoamiin esityksiin sekä kaikki kaupungin kulttuuritapahtumiin. Käymme museoissa.

Henkilökunta ideoi juhlia, tapahtumia ja järjestämme lapsille erilaisia työpajoja, joissa monialaisesti harjoitellaan käden taitoja, draamaa, liikuntaa, musiikkia.

Harjoitteleme myönteistä kohtaamista ja hyviä tapoja (Hyvät käytöstavat, -pöytätavat, kiitos, ole hyvä, huomenta ja heippa).

Sanoitetaan arkipäivän tilanteita ja tunteita sekä hyväksytään erilaiset tunteet.

Ristiriitatilanteita käydään aina läpi. Aikuiset ohjaavat lapsia myönteiseen kohtaamiseen ja ristiriitojen ratkaisuun.

Tuetaan suomalaista kulttuuriperintöämme.

Ilmarit: Kiinnitämme erityistä huomiota hyviin tapoihin päivän aikana. Harjoitteleme turvataitoja laaja-alaisesti.

Vellamot: Kiinnitämme huomioita hyviin tapoihin päivän aikana. Draamaa vähintään 1krt/kk aikuiset + lapset yhdessä.

Valtteriit: Hyvät tavat arjessa mukana. Huomioidaan toiminnan suunnittelussa lapset tasa-arvoisesti.

lisakit: Hyvät tavat joka päivä. Huomioimme kiittää keittiötä ruuasta, olemme kohteliaita toisillemme, autamme toisiamme. Jokainen saa vuorollaan olla apulainen ja hakea keittiöstä ruokakärryt sekä palauttaa ne sinne. Koko talon Kekriekkerit pe 3.11.23.

## **ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

”Auta minua tekemään itse”; muistutetaan huoltajia, miten he voivat tukea lastensa omatoimisuutta.

Lapsen tunteminen: huomioidaan jokaisen lapsen yksilöllinen taito- ja kypsyystaso.

Kuvatuki arjen tilanteissa. Kuvitettu päivästrukturi tulee lapsen ennakkointia päivän tapahtumiin ja myös omatoimisuutta ja itsenäisyyttä.

Lapset auttavat lakanoiden vaihdossa, petaavat oman sänkynsä, pyyhkivät ruokapaikkansa, toimivat järjestäjänä. Pidetään siivouspäiviä lasten kanssa. Lapset siivoavat omat jälkensä sisällä ja ulkona.

Ilmarit: Harjoittelemme hyviä ruokailutapoja: sopiva annos, maistelu, siisti ruokailu, ruokailuvälineiden käyttö, ruokarauhan antaminen kavereille. Omista tavaroista huolehtiminen: oma reppu ja naulakkopaikka, vaatteiden viikkaaminen. Aikuiset ohjaavat lapsia huolehtimaan yhteiset tavarat paikoilleen (kuvilla merkityt paikat tavaroille)

Vellamot: Tuemme lapsia hyvien tapojen harjoittelussa: kiittäminen, anteeksi pyytäminen, auttaminen, anteeksi antaminen. Annamme aikaa opettelemiselle ja kokeilemiselle. Tuemme arjessa lasten toiminnanohjauksen taitojen kehittymistä (kuvat apuna esim. Eteisen sermin päiväjärjestys). Lapset huolehtivat: lelujen keräämisen, pöytien pyyhkimisen, märät vaatteet kuivauskaappiin, eskarit huolehtivat lakanoiden vaihdosta sekä repun kuljettamisesta kodin ja esikoulun välillä.

Valtterit: Lapset osallistuvat arjen toimintoihin oman kykynsä mukaan, esim. ottavat itse ruuan, pyyhkivät ruokapaikkansa ja huolehtivat yleisestä siisteydestä. Omatoimisuutta opitaan lisää arjen edetessä. Kannustetaan huoltajia luottamaan oman lapsensa kykyyn toimia itsenäisesti.

lisakit: Hyvät tavat harjoittuvat päivittäin. Autamme/ohjaamme lapsia tavallisiin arjen askareisiin ryhtymisestä (lakananvaihto, lelujen kerääminen, tavaroiden järjesteleminen).

## **OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Kuullaan lasten omia ajatuksia/ehdotuksia arjessa. Esimerkiksi äänestetään tekemisestä, suunnitellaan yhdessä.

Lapset ja vanhemmat täyttävät lapsen ja vanhemman ajatuksia vasuun/esiopetussuunnitelmaan.

Positiivinen pedagogiikka. Hyödynnetään erilaisia tunne- ja vuorovaikutusmateriaaleja. Nostetaan esille lasten vahvuuksia. Vasukansiossa on lapsen oma vahvuuspuu.

Pienryhmätoiminta tukee osallistumista. Pienemmissä ryhmissä lapset osallistuvat toimintaan aktiivisemmin ja kaikkien ääni saadaan kuuluviin.

Ilmarit: Vanhemmat voivat kertoa lapsen keskustelussa palautetta ja toiveita päiväkodille. Lasten vahvuudet ovat esillä ja niitä on yhdessä mietitty perheiden kanssa. Perheiden yhteinen tapahtuma pyritään järjestämään joulun aikaan tai keväällä yhteisesti koko päiväkodin kanssa. Lapsen tärkeän läheisen päivä järjestetään kuluvan toimikauden aikana.

Vellamot: Lapset otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun (leikit, jumpat, retket, askartelut) ja arviointiin (peukkuarvioinnit, tunnemittarit, salaiset lippuäänestykset). Pienryhmätoiminta tukee lasten osallisuutta. Huoltajien kanssa päivittäiset kuulumisien vaihdot sekä säännölliset kyselyt liittyen palautteeseen.

Valtteri: Lapset oppineet hyvin itseohjautumaan toimintoihin, aikuinen auttaa tarvittaessa. Lapset esittävät omia toiveitaan, joiden mukaan toimintaa suunnitellaan. Vasukeskusteluissa kysytään perheiden toiveita toiminnan suunnitteluun.

Lisakit: Huoltajien toiveet on kerätty elokuussa. Lasten vahvuudet ovat esillä tähden muodossa, se ovat ryhmän seinällä näkyvillä. Lisätään sitä mukaa kun vahvuuksia tulee lisää. Lasten toiveet toiminnalle kerätään maanantain tai edellisen perjantain aamupäivällä.